

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-10-07
Besvaras senast
2025-10-15 kl. 12.00

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:76 Kinas handelspolitik med jordartsmetaller

Kina dominerar den globala marknaden för sällsynta jordartsmetaller, med cirka 60 procent av utvinningen och över 90 procent av förädlingen, vilket gör världen beroende av Kina för högteknologisk tillverkning, såsom datorer och vapensystem. Under handelskonflikten med USA stoppade Kina leveranser av dessa mineral till väst, vilket ledde till produktionsförseningar, exempelvis i den tyska bilindustrin.

Vid ett toppmöte mellan Kina och EU i juli 2025 enades parterna om ett så kallat snabbspår för att underlätta europeiska företags ansökningar om dessa mineral. En undersökning från EU:s handelskammare i Kina visar dock att endast 13,5 procent av ansökningarna beviljats, vilket skapar fortsatta flaskhalsar och produktionsneddragningar för europeiska företag. Kinas exportkontroller används strategiskt för att pressa EU till att sänka tullar på kinesiska elbilar, medan relationerna mellan EU och Kina försämrats, delvis på grund av Kinas stöd till Ryssland.

Detta understryker att Europa inte kan förvänta sig välvillig behandling från Kina utan eftergifter. Europas beroende av Kina, och delvis Ryssland, för dessa kritiska mineral är problematiskt, särskilt då alternativa leverantörer är få – Japan producerar visserligen 25 000 ton magneter årligen, men dessa används primärt i Asien.

För att minska beroendet krävs långsiktiga investeringar i egen utvinning och förädling av sällsynta jordartsmetaller, vilket kan ta ett årtionde. Detta kräver lättnader i miljö- och säkerhetsregleringar samt ekonomiskt stöd till europeiska producenter för att motverka Kinas priskontroll. Utan dessa åtgärder riskerar Europa att förbli sårbart för Kinas handelspolitiska strategi, vilket hotar både ekonomisk och säkerhetspolitisk stabilitet.

Rådande läge kräver åtgärder, varför bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa önskas svara på följande fråga:

Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta i syfte att minska sårbarheten i vårt samhälle till följd av Kinas handelspolitik?

.....
Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren